

Uchwała z dnia 9 lutego 2012 r., III CZP 92/11

Sędzia SN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący)

Sędzia SN Mirosław Bączyk

Sędzia SN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Joanny Z.-S. przeciwko "B." S.A. w W. i "F.", sp. z o.o. w G. o uznanie, po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 9 lutego 2012 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 27 października 2011 r.:

„1. Czy art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) w zakresie, w jakim wyznacza tygodniowy termin do opłacenia pisma wniesionego przez stronę osobiście, ma również zastosowanie w sytuacji gdy stroną w sprawie reprezentuje adwokat, radca prawny lub rzecznik patentowy;

2. czy art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zakresie, w jakim wyznacza tygodniowy termin do opłacenia pisma, ma również zastosowanie w sytuacji gdy wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma, został częściowo oddalony?"

podjął uchwałę:

Przepis art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) nie ma zastosowania, jeżeli apelacja zawierająca wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych została wniesiona osobiście przez stronę reprezentowaną przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego;

odmówił podjęcia uchwały w pozostałym zakresie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, powołując się na art. 112 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 549 ze zm. – dalej: "u.k.s.c."), odrzucił na podstawie art. 370 k.p.c. apelację powódki od wyroku tego Sądu z dnia 13 grudnia 2010 r. Apelację, a wraz z nią wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych wniosła osobiście powódka. Postanowienie o częściowym uwzględnieniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych zostało doręczone reprezentującemu powódkę w sprawie adwokatowi. Sąd Okręgowy odrzucił apelację bez wezwania do uiszczenia opłaty, gdyż w terminie liczonym od dnia doręczenia postanowienia o częściowym zwolnieniu od kosztów sądowych nie wpłynęła należna opłata od apelacji.

Przy rozpoznawaniu przez Sąd Apelacyjny w Warszawie zażalenia na to postanowienie powstały wątpliwości, które zostały ujęte w przedstawionych do rozstrzygnięcia zagadnieniach prawnych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, z brzmienia art. 112 ust. 3 u.k.s.c. wynika, że obowiązek sądu wezwania do opłacenia pisma nie istnieje tylko wtedy, gdy środek zaskarżenia zostanie złożony przez profesjonalnego pełnomocnika. W tym wypadku termin tygodniowy do wniesienia opłaty rozpoczyna bieg od doręczenia postanowienia w przedmiocie odmowy zwolnienia od kosztów, natomiast jeśli środek zaskarżenia pochodzi od strony, to zgodnie z art. 112 ust. 2 u.k.s.c. powstaje obowiązek przewodniczącego wezwania do uiszczenia opłaty od pisma, nawet gdy postanowienie odmawiające zwolnienia od kosztów doręczono by pełnomocnikowi tej strony. Sąd Apelacyjny wskazał, że taka interpretacja pozostawia w sprzeczności z ogólnymi zasadami procesu, jeżeli bowiem stronę reprezentuje zawodowy pełnomocnik, to – pomimo aktywności samej strony – doręczeń dokonuje się pełnomocnikowi (art. 133 § 3 k.p.c.). Sąd Apelacyjny opowiedział się za jednakowym traktowaniem powinności strony reprezentowanej przez zawodowego pełnomocnika w wypadku częściowej odmowy zwolnienia od kosztów sądowych, jak i w wypadku całkowitej odmowy zwolnienia od kosztów sądowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 112 ust. 3 u.k.s.c. reguluje skutki oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, gdy wniosek został złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma podlegającego opłacie stałej lub stosunkowej – od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia – i pismo to zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim wypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia sądu pierwszej lub drugiej instancji – gdy strona wniosła zażalenie, a jeżeli postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym, termin do opłacenia pisma biegnie od ogłoszenia postanowienia. Zawarte w tym przepisie wyłączenie stosowania odnosi się do art. 112 ust. 2 u.k.s.c., według którego, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma na podstawie art. 130 k.p.c.

W związku z tym, że w art. 112 ust. 2 u.k.s.c. wskazuje się jako podstawę wezwania do opłacenia pisma art. 130 k.p.c., a przepis ten zawiera nieadekwatną dla środków zaskarżenia sankcję zwrotu pisma procesowego, w piśmiennictwie został wyrażony pogląd, że rygor zwrotu pisma może być zastosowany jedynie przed sądem pierwszej instancji, w stosunku zaś do środków zaskarżenia skutki nieuiszczenia opłaty regulowane są innymi przepisami, przewidującymi sankcję odrzucenia środka w razie nieuzupełnienia braku przez opłacenie środka zaskarżenia w wyznaczonym terminie (w przypadku apelacji art. 370 i 373 k.p.c.). Przez przedstawienie do rozstrzygnięcia tak sformułowanych zagadnień prawnych Sąd Apelacyjny niejako założył, że art. 112 ust. 2 u.k.s.c., do którego odnosi się wyłączenie przewidziane w art. 112 ust. 3 u.k.s.c., ma zastosowanie w postępowaniu wywołanym wniesieniem środka zaskarżenia. Stanowisko to należy podzielić.

Nieuzasadnione jest ograniczenie zastosowania art. 112 ust. 3 u.k.s.c. tylko do nielicznych pism podlegających opłacie, wnoszonych w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji. W judykaturze Sądu Najwyższego jednolicie dopuszcza się stosowanie art. 112 ust. 2 i 3 u.k.s.c. do środków zaskarżenia, w tym

do apelacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2011 r., V CZ 116/10, nie publ., z dnia 2 czerwca 2011 r., I CZ 51/11, nie publ., z dnia 6 lipca 2011 r., I CZ 72/11, nie publ. oraz z dnia 9 listopada 2011 r., II CZ 88/11, nie publ. i z dnia 21 lipca 2011 r., V CZ 30/11 nie publ.) jak również do skargi kasacyjnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2011 r., III CZ 70/10, nie publ. oraz z dnia 21 czerwca 2011 r., I CZ 45/11, nie publ.).

W stanie prawnym obowiązującym przed dokonaną z dniem 19 kwietnia 2010 r. nowelizacją art. 112 u.k.s.c. (art. 3 pkt 5 oraz art. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 7, poz. 45) przyjmowano, że także strony reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników, które za ich pośrednictwem wniosły o zwolnienie od kosztów sądowych, a takiego zwolnienia nie uzyskały, mają obowiązek wniesienia wymaganej opłaty dopiero na wezwanie przewodniczącego. Zajmując takie stanowisko w uchwale z dnia 28 listopada 2006 r., III CZP 98/06 (OSNC 2007, nr 9, poz. 131), Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na brak szczególnej regulacji mogącej stanowić podstawę wezwania do uiszczenia opłaty od środka zaskarżenia. Wprowadzenie z dniem 2 marca 2006 r. do kodeksu postępowania cywilnego art. 130² § 3 (art. 126 pkt 12 i 151 u.k.s.c.) nie zmieniło tego stanu rzeczy, ponieważ przepis ten miał zastosowanie jedynie wtedy, gdy już w chwili złożenia środka zaskarżenia istniał obowiązek uiszczenia opłaty. Z tego względu odwołując się do ogólnych zasad rządzących sposobem sanowania braku opłaty od pism, Sąd Najwyższy przyjął, że taka regulacja przewidziana jest w art. 130 § 1 k.p.c. i ona właśnie ma zastosowanie, gdy obowiązek uiszczenia opłaty stałej lub stosunkowej aktualizuje się po wydaniu prawomocnego orzeczenia oddalającego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych.

Pomimo uchylenia art. 130² § 3 k.p.c. (z dniem 1 lipca 2009 r. – art. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 234, poz. 1571), nie zostały wprowadzone żadne regulacje dotyczące skutków sytuacji procesowej polegającej na wniesieniu przez kwalifikowanych pełnomocników środków odwoławczych lub środków zaskarżenia bez uiszczenia należnej w chwili wniesienia opłaty stałej lub stosunkowej. Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 15 czerwca 2010 r. – zasadzie prawnej – II UZP 4/10 (OSNP 2011, nr 3-4, poz. 38) przyjął, że w

razie wniesienia skargi kasacyjnej przez adwokata lub radcę prawnego podlegającej opłacie stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia, odpowiednie zastosowanie ma art. 130 § 1 k.p.c., a wobec tego nieopłacona skarga kasacyjna, złożona przez adwokata lub radcę prawnego po uchyleniu art. 130² § 3 k.p.c., podlega odrzuceniu dopiero w razie niewykonania zarządzenia wzywającego do opłacenia skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2010 r., IV CZ 107/09, OSNC-ZD 2010, nr C, poz. 90, z dnia 3 lutego 2010 r., II CZ 91/09, nie publ.; z dnia 3 lutego 2010 r., II CZ 79/09, nie publ., z dnia 14 września 2010 r., II UZ 20/10, nie publ., z dnia 28 października 2010 r., II UZ 21/10, nie publ.). Wyłączono możliwość zastosowania w tym wypadku art. 130² § 1 i 2 k.p.c., stosowanie bowiem art. 130² § 1 k.p.c. pozostaje w ścisłym związku z możliwością naprawienia uchybienia w drodze czynności dokonanej przez stronę. Zastosowanie tego przepisu do środka zaskarżenia nakazywałoby także zastosowanie art. 130² § 2 k.p.c., co w wypadku apelacji oznaczałoby, że powinna ona zostać odrzucona bez wzywania do uiszczenia opłaty, ale z trudną do zaakceptowania w odniesieniu do środka odwoławczego możliwością uiszczenia brakującej opłaty w terminie tygodniowym od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu, co spowodowałoby, że apelacja wywołałaby skutek od daty pierwotnego jej wniesienia. W ten sposób czynność sądu dokonana w formie postanowienia zostałaby pozbawiona skuteczności w wyniku działalności strony.

Z tych względów należy przyjąć, że art. 130 § 1 k.p.c. ma zastosowanie nie tylko do pism podlegających opłacie wnoszonych w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji, ale także stanowi podstawę wezwania do opłacenia środków zaskarżenia w sytuacji, w której obowiązek uiszczenia opłaty stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia aktualizuje się już z chwilą wniesienia środka odwoławczego lub środka zaskarżenia, jak również w sytuacji, w której obowiązek uiszczenia opłaty powstaje w chwili doręczenia prawomocnego postanowienia o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Przepis ten ma zastosowanie w odniesieniu do środków zaskarżenia z odpowiednią modyfikacją dotyczącą właściwego rygoru, kodeks postępowania cywilnego bowiem nie zna

„zwrotu środków zaskarżenia”, a zatem w wypadku apelacji jest to rygor w postaci jej odrzucenia na podstawie art. 370 lub art. 373 k.p.c.

Z tego względu wskazanie art. 112 ust 2 u.k.s.c. – jako podstawy wezwania strony do opłacenia pisma art. 130 k.p.c. – nie może być rozumiane jako wyłączenie zastosowania art. 112 ust. 3 u.k.s.c. do apelacji podlegającej opłacie stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Potwierdza to także nawiązanie w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. do „wartości przedmiotu zaskarżenia” pozostającej z bezpośrednim związkiem z wniesieniem środka zaskarżenia. (...)

Zakres zastosowania art. 112 ust. 3 u.k.s.c. ograniczony został do tych pism podlegających opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, które zostały wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzeczownika patentowego. Należy wobec tego rozważyć, czy posłużenie się sformułowaniem „wniesienie” pisma przez pełnomocnika oznacza ograniczenie jego zastosowania wyłącznie do przypadków, w których pismo wniósł osobiście pełnomocnik, czy też przepis ten odnosi się do samej reprezentacji strony przez kwalifikowanego pełnomocnika także wówczas, gdy samo pismo podlegające opłacie wniosła strona osobiście.

Za przyjęciem pierwszego rozwiązania przemawia przede wszystkim jednoznaczny wynik wykładni językowej. W ustawie zostało użyte określenie „pismo wniesione przez adwokata”. Pod tym pojęciem rozumie się „przedstawienie, przedłożenie komuś coś do rozpatrzenia, załatwienia” (Słownik języka polskiego, red. S. Dubisz, t. V, Warszawa 2003, s. 153). Wniesienie pisma do sądu jest czynnością procesową, a dokonuje jej ten podmiot, który podpisuje pismo bez względu na to, przez kogo zostało sporządzone. Uzależnienie zastosowania art. 112 ust. 3 u.k.s.c. od wniesienia pisma przez wyraźnie oznaczone podmioty prowadzi do jednoznacznego wniosku, że wyłączenie zastosowania art. 112 ust. 2 u.k.s.c. odnosi się tylko do tych podlegających opłacie pism, które wniósł którykolwiek z wymienionych w ustawie kwalifikowanych pełnomocników. Ograniczenie dotkliwych dla strony skutków zaniechania opłacenia pisma, a zwłaszcza środka odwoławczego, tylko do czynności dokonanych przez pełnomocników odpowiada przyjętym rozwiązaniom pozwalającym także stronom

osobiście dokonywać wszelkich czynności procesowych, niezależnie od czynności podejmowanych przez ustanowionych pełnomocników procesowych (art. 86 k.p.c.), przy czym strona jako mocodawca może mieć wpływ na czynności pełnomocnika m.in. przez prostowanie lub odwoływanie oświadczeń pełnomocnika (art. 93 k.p.c.). Wniesienie osobiście przez stronę środka odwoławczego jest wyrazem realizacji przysługujących stronie uprawnień procesowych, których nie ogranicza ustanowienie pełnomocnika. Poza wypadkami, w których ustawa przewiduje obowiązkowe zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych (art. 87¹ § 1 k.p.c.), pełnomocnik procesowy nie musi dokonywać wszystkich czynności procesowych. Skoro w ustawie jednoznacznie przewiduje się surową sankcję tylko w odniesieniu do pism wnoszonych przez pełnomocnika, nie ma podstaw do uznania, że tą samą sankcją objęte są pisma wniesione osobiście przez stronę, nawet jeśli strona ta jest reprezentowana w sprawie przez profesjonalnego pełnomocnika.

W uchwale z dnia 13 kwietnia 2007 r., III CZP 158/06 (OSNC 2008, nr 3, poz. 33) podjętej na tle art. 130² § 3 k.p.c., według którego, sąd odrzucał bez wezwania o uiszczenie opłaty pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego środki odwoławcze lub środki zaskarżenia podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia, Sąd Najwyższy przyjął, że określony w tym przepisie rygor nie ma zastosowania w sytuacji, w której apelację wnosi sama strona, chociażby była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. W uzasadnieniu uchwały wywiedziono, że dla wyjaśnienia kto wnosi pismo nie jest istotne jego autorstwo, lecz określone podpisem oznaczenie osoby wnoszącej pismo. Daje temu wyraz także art. 126 § 1 pkt 4 k.p.c., przewidujący wymaganie podpisywania pism procesowych, brak zatem podstaw do przyjęcia, że np. apelacja podpisana przez samą stronę może być traktowana jako wniesiona przez pełnomocnika strony tylko z tego powodu, iż pełnomocnik został przez nią ustanowiony.

Kwestia ta była też przedmiotem oceny Sądu Najwyższego w czasie obowiązywania art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.) W uzasadnieniu postanowienia z dnia 10 stycznia 2002 r., I CKN 73/01 (nie publ.) Sąd

Najwyższy stwierdził, że apelacja podlegająca opłacie w wysokości stałej, wniesiona osobiście przez stronę reprezentowaną przez adwokata, nie może być odrzucona na podstawie tego przepisu, gdyż określony w nim rygor ma zastosowanie do pism wnoszonych przez adwokatów lub radców prawnych. Podkreślił też, że stosowanie art. 17 nie jest uzależnione od tego, czy strona jest reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, ale od tego, czy pismo zostało wniesione przez adwokata lub radcę prawnego, a osobiste wniesienie apelacji przez stronę nie może być utożsamiane z wniesieniem środka przez zawodowego pełnomocnika.

Według utrwalonych w orzecznictwie zasad interpretacji przepisów prawa, podstawowe znaczenie ma wykładnia językowa. Normie należy przypisywać takie znaczenie, jakie ma ona w języku potocznym, a dopiero wtedy, gdy wykładnia ta zawodzi, prowadząc do wyników niedających się pogodzić z racjonalnym działaniem ustawodawcy i celem, jaki ma realizować dana norma, należy sięgać do dyrektyw wykładni systemowej i funkcjonalnej.

Przewidziane w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 112 ust. 2 u.k.s.c. miało, według zamierzeń ustawodawcy wyrażonych w projekcie ustawy zmieniającej art. 112 u.k.s.c., harmonizować z zawartymi w art. 130² k.p.c. konsekwencjami wniesienia przez profesjonalnych pełnomocników pism podlegających opłacie stałej lub stosunkowej obliczonej od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia. Nałożenie na przewodniczącego obowiązku wezwania do uiszczenia opłaty po prawomocnym oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów nie odpowiadałoby wyrażonej w tym przepisie zasadzie samodzielnego uiszczania opłat przez strony reprezentowane przez kwalifikowanych pełnomocników (Sejm VI kadencji, druk nr 1925). Z uzasadnienia projektu ustawy zmieniającej ustawę o kosztach sądowych wynika, że użycie w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. sformułowania, „pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego” było zamierzone i wiązało się z użyciem go dwukrotnie w art. 130² § 1 i 3 k.p.c. Wprowadzone do art. 112 ust. 3 u.k.s.c. sformułowanie zostało utrzymane w art. 130² § 1 k.p.c. przy jednoczesnym uchyleniu art. 130² § 3 k.p.c. Chociaż wymienione przepisy znajdują lub znajdowały się różnych aktach, ze względu na to, że regulują zbliżoną materię procesową i

pełnią zbliżoną funkcję procesową, użyte w nich te same określenia powinny być co do zasady jednakowo interpretowane.

Dla wyjaśnienia sensu użytego w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. sformułowania istotna jest także analiza innych postanowień ustawy. W art. 102 ust. 4 u.k.s.c. przewiduje się sankcję w postaci zwrotu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych złożonego bez dołączenia oświadczenia, o którym mowa w art. 102 ust. 2 u.k.s.c. Zastosowanie tej sankcji odnosi się do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych strony reprezentowanej przez adwokata lub radcę prawnego, bez względu na to, czy wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych wniosła sama strona, czy też reprezentujący ją adwokat lub radca prawny. W tej sytuacji nie można uznać, że wniesienie pisma przez adwokata lub radcę prawnego oznacza to samo co wniesienie pisma przez stronę przez nich reprezentowaną w sprawie. Akceptowanie odmiennego poglądu stanowiłoby nieuzasadnione odstępstwo od reguły zakazu wykładni synonimicznej, która zabrania przyjmowania, że ustawodawca nadaje różnym zwrotom w tym samym akcie prawnym to samo znaczenie.

Przy wykładni art. 112 ust. 3 u.k.s.c należy także uwzględnić, że stanowi on wyjątek od zasady wzywania do uiszczenia brakujących opłat sądowych, obowiązującej po uchyleniu art. 130² § 3 k.p.c. i jako taki podlega ścisłej interpretacji. Wprowadza on restrykcyjny mechanizm odrzucania nieopłaconych środków zaskarżenia wniesionych przez profesjonalnych pełnomocników, które nie zostały opłacone w terminach liczonych od dnia wydania lub doręczenia postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych.

Należy również mieć na względzie, że przedstawione zagadnienie ma doniosłe znaczenie dla realizacji uprawnień procesowych stron, gdyż dotyczy wymagania, którego niespełnienie zagrożone jest surową sankcją w postaci odrzucenia środka odwoławczego lub innego środka zaskarżenia. Z tej przyczyny zastosowania tej sankcji muszą znajdować wyraźną podstawę ustawową; nie można ich domniemywać ani też „wprowadzać” w wyniku zabiegów interpretacyjnych.

Prezentowanej wykładni nie podważa zasada dokonywania doręczeń w toku sprawy ustanowionemu pełnomocnikowi (art. 133 § 3 k.p.c.) i wynikający z niej obowiązek doręczenia pełnomocnikowi strony, także wydanego na posiedzeniu

niejawnym postanowienia o odmowie zwolnienia strony od kosztów sądowych. Faktem jest, że w chwili doręczenia wymienionego postanowienia sytuacja w zakresie zwolnienia strony od kosztów sądowych i wysokości obciążenia z tytułu opłaty od pisma jest jasna i nie jest skomplikowane ustalenie oraz wniesienie opłaty w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia przez kwalifikowanego pełnomocnika, jednak problem sprowadza się do stwierdzenia, czy taki prawny obowiązek istnieje pomimo braku wezwania do uiszczenia opłaty i czy wobec tego istnieje dostatecznie wyraźna podstawa do pogorszenia sytuacji procesowej strony przez odmówienie jej możliwości usunięcia skutków uchybienia, zwłaszcza że taką możliwość dopuszcza się przez zastosowanie art. 130 § 1 k.p.c. w podobnej sytuacji, wobec nieopłaconego środka zaskarżenia, gdy został on wniesiony przez kwalifikowanego pełnomocnika, a obowiązek opłacenia aktualizuje się w chwili wniesienia tego środka. Także wtedy, gdy strona nie ubiega się o zwolnienie od kosztów sądowych, nie jest skomplikowane dla kwalifikowanego pełnomocnika ustalenie i wniesienie opłaty w wysokości stałej lub stosunkowo obliczonej od wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia.

Odstępstwa od wyniku wykładni uzyskanego po zastosowaniu dyrektyw językowych i systemowych nie mogą usprawiedliwiać tylko względy celowościowe, o których była mowa, związane z nowelizacją ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, która w założeniu miała służyć przyspieszeniu i usprawnieniu toku spraw rozpoznawanych z udziałem kwalifikowanych pełnomocników. Przedstawiona wykładnia nie niweczy tych założeń; prowadzi co najwyżej do usprawiedliwionego wynikami wykładni ograniczenia zastosowania określonego rozwiązania, które ma służyć przyspieszeniu postępowania z udziałem kwalifikowanych pełnomocników.

Wskazane okoliczności przemawiają za przyjęciem zastosowania art. 112 ust. 3 u.k.s.c., jak w uchwale. Podjęcie uchwały tej treści czyni zbędnym rozstrzygnięcie drugiego zagadnienia.